

EESTI KONJUNKTUURIINSTITUUT

ESTONIAN INSTITUTE
OF ECONOMIC RESEARCH

Rävala 6 19080 Tallinn Estonia tel +372 681 4650 fax +372 667 8399 E-mail eki@ki.ee

Alkoholi siseturumaht Eestis 2002

Tallinn
Aprill 2003

Vastutav täitja: Kiira Martens

Eesti Konjunktuuriinstituut

Rävala 6 19080 Tallinn

tel 646 6438

e-mail: eki@ki.ee

<http://www.ki.ee>

Copyright © Eesti Konjunktuuriinstituut

Sisukord

Tootmine.....	4
Väliskaubandus.....	6
Tarbimine.....	12
Hinnad siseturul.....	14
Kokkuvõte	16

EESTI ALKOHOLITURG 2002. AASTAL

TOOTMINE

2002. aastal toodeti ESA andmetel 14,31 mln liitrit viina, likööri-tooteid ja muid kangeid alkohoolseid jooke, 3,20 mln liitrit rektifitseeritud etanooli (piiritust), 2,63 mln liitrit puuvilja-marjaveine, 4,12 mln liitrit segatud lahjasid alkohoolseid jooke, 3,41 mln liitrit siidrit ja 102,60 mln liitrit õlut. Võrreldes eelmise aastaga, kasvas enamike alkohoolsete jookide tootmine. Kangete alkohoolsete jookide tootmine kasvas 24%, piiritust ja lahjasid segatud alkohoolseid jooke toodeti ligi 1/3 rohkem, kui 2001.aastal. Oluliselt vähem (1%) suurenes õlle tootmine. Veinide tootmine vähenes 2002. aastal 13,5%.

Tabel 1

Alkohoolsete jookide tootmine Eestis 2001-2002
(ESA andmetel, mln liitrites)

	2000	2001	2002	Muutus +,-	
				2002/2001, mln l	2002/2001 %
Rektifitseeritud etanool	2,10	2,41	3,20	0,79	32,8
Kanged alkohoolsed joogid	8,37	11,53	14,31	2,78	24,1
Puuvilja- ja marjaveinid	2,18	3,04	2,63	-0,41	-13,5
Õlu	95,05	101,52	102,60	1,08	1,1
Lahjad segatud alkohoolsed joogid	3,13	3,06	4,12	1,06	34,6
Siider	...	3,20	3,41	0,21	6,7

2000.a ja 2001.a – ESA lõplikud andmed; 2002.a – ESA kiirstatistika andmed (laiendatud väiksema valimile)

Kangete alkohoolsete jookide tootmine suurenes 2002. aastal ESA andmetel 24%, võrreldes 2001. aastaga. Toodangu mahu kasv oli tingitud nii sise- kui välisturu suuremast nõudlusest. Viinatootmine suurenes võrreldes eelneva aastaga 27% kusjuures enam kasvas maitsestatud viina tootmine. Maitsestatud viin on muutunud populaarseks ning tema siseturu müük suurenes võrreldes 2001. aastaga 86%. Varasemast rohkem toodeti ka konjakit (+9%) ja likööri (+10%), samas vähenes rummi, viski ja džinni tootmine.

2002. aastal ei toimunud alkoholitoodangu struktuuris erilisi muutusi võrreldes 2001. aastaga. Kuna rummi, viski ja džinni toodang moodustab vaid väikese osa Eesti kogu alkoholitoodangust, siis nende tootmise langus tootmise üldises struktuuris erilisi muutusi ei põhjustanud. Kangete alkohoolsete jookide toodangus oli suurima osakaaluga viin (83%), likööride osakaal oli 11%, konjak, džinn ja viski moodustasid ligi 2% ning muud kanged joogid 4%.

Ettevõtete andmetel müüdi siseturule 70% Eestis toodetud viinast, 77% konjakist, 58% viskist ning 99% kodumaisest džinnist. Likööride ja muude kangete alkohoolsete jookide toodangust müüdi siseturul alla 50%.

Eesti suuremad kange alkoholi tootjad on AS Liviko, AS Ofelia, AS Onistar, AS Liiwi Heliis ja AS Remedia. 2002. aastal oli teistest edukam AS Liviko, kelle toodangu maht kasvas 66% võrreldes

eelneva aastaga. AS Liviko edu võib seostada odava Laua Viina aktiivse müügiga. Toodangu mahu kasvult teiseks ettevõtteks oli AS Ofelia (24%). Võrreldes 2001. aastaga vähenesid kangete alkoholsete jookide tootmine ja siseturu osakaal AS Onistaril, samas suurenes nende ekspordimaht teistest enam.

Õlut toodeti 2002. aastal ESA andmetel 1% rohkem kui 2001. aastal. Tootjate andmetel suurenes lahjade (kangusega kuni 6%) ning vähenes kangete (kangusega üle 6%) õlled tootmine. Lahja õlle osakaal õlletoodangus suurenes 71%-lt 2001. aastal kuni 77%-ni 2002. aastal.

Suurema nõudluse tulemusena suurenes mullu õlle müük siseturul 5% võrreldes eelneva aastaga ning siseturul realiseeriti 94% õlletoodangust. 2002. aastal vähenes müük ekspordiks, mida näitavad ka väliskaubanduse andmed. Suuremad õlletootjad Eestis on AS Saku Õlletehas ja AS Tartu Õlletehas ning nende osakaal õlle kogutootmises ulatus 2002. aastal 80%-ni (2001.a. 82%, 2000.a. 79%). Kahest tootjast oli mullu edukam AS Tartu Õlletehas, kelle toodangu maht kasvas 10%, samas AS Saku Õlletehase tootmine püsis 2001. aasta tasemel. Antud olukorda peegeldavad ka muutused tootmise struktuuris. AS Tartu Õlletehase osatähtsus kasvas 38%-lt 2001. aastal kuni 41%-ni, samas langes AS Saku Õlletehase osakaal 62%-lt 2001.aastal 59%-ni 2002. aastal. Sama kehtib ka siseturule müüdnud mahtude kohta.

Lahjade segatud alkoholsete jookide tootmine suurenes ESA andmetel 2002. aastal 35% võrreldes eelneva aastaga. Eesti suurimaks lahjade alkoholsete jookide tootjaks oli AS Tartu Õlletehas, kelle toodang kasvas 2002. aastal 30% võrreldes eelneva aastaga ning tootmismahd moodustas 83% selle tootegrupi üldisest tootmisest. Suuruselt teiseks lahjade jookide tootjaks on AS Õsel Foods, kelle toodangu maht moodustas 10% nende jookide kogutootmisest, kuid Õsel Foodsi toodang vähenes aastaga 13%. AS Saku Õlletehas suurendas alkoholsete karastusjookide tootmist ligi 1/4 võrra.

Lahjade alkoholsete jookide toodangu mahu kasv toimus nii sise- kui välisturu suurema nõudluse tulemusel, samas müüdi valdav osa (84%) lahjadest alkoholsetest jookidest endiselt siseturule.

Siidreid toodeti 2002. aastal ESA andmetel 7% rohkem kui eelneval aastal. Siidrit tootis kõige enam AS Tartu Õlletehas, kuid tema toodangu maht langes 2001. aastaga võrreldes 20%. AS Tartu Õlletehase osakaal siidrite tootmises vähenes AS Õsel Foodsi, AS Saku Õlletehase ja AS Viru Jookide kasuks. AS Viru Joogid suurendas 2002. aastal toodangu mahtu koguni 4 korda ja tema müük siseturule kahekordistus.

2002. aastal müüdi ligi 3/4 siidrite kogutoodangust siseturule ja 1/4 välisturule.

Tootjate andmetel suurenes 2002. aastal võrreldes 2001. aastaga Eestis **puuvilja- ja marjaveinide** tootmine. Eesti suuremad veinivabrikud on AS Võhu Vein, AS Linda Nektar, AS Põltsamaa Felix, AS Valtu Vein, AS Karme ja AS Tarco Vein. AS Nurga toodab hõõgveine. Need firmad toodavad veine traditsioonilise käärindustehnoloogia alusel. Eesti Veinivabrikute Liidu andmetel suurenes 2002. aastal kääritatud naturaolveinide tootmine Eestis 20% võrreldes eelneva aastaga. Teistest edukamaks osutus AS Linda Nektar, kelle toodangu maht suurenes ligi 2 korda. AS Viru Joogid, AS Õsel Foods ja AS Liiwi Heliis valmistavad veine kiirtehnoloogia järgi. Võrreldes 2001. aastaga kasvatas toodangu mahtu möödunud aastal teistest kiiremini AS Õsel Foods (toodang kasvas ligi 5 korda).

VÄLISKAUBANDUS

Alkoholsete jookide väliskaubanduse käive 2002. aastal kasvas, kusjuures **eksport** kasvas enam kui import. Väliskaubanduse käive oli küll negatiivne, kuid ekspordi ja impordi vahe vähenes mõnevõrra tänu ekspordi kiiremale kasvule. Väliskaubanduse andmetel ületas import ekspordi lõppenud aastal 445,5 mln krooniga (2001. aastal 479,5 mln krooni). Eestist eksporditakse valdavalt odavamaid jooke (viin, liköör) ja imporditakse kallemaid (konjak-brändi, viski).

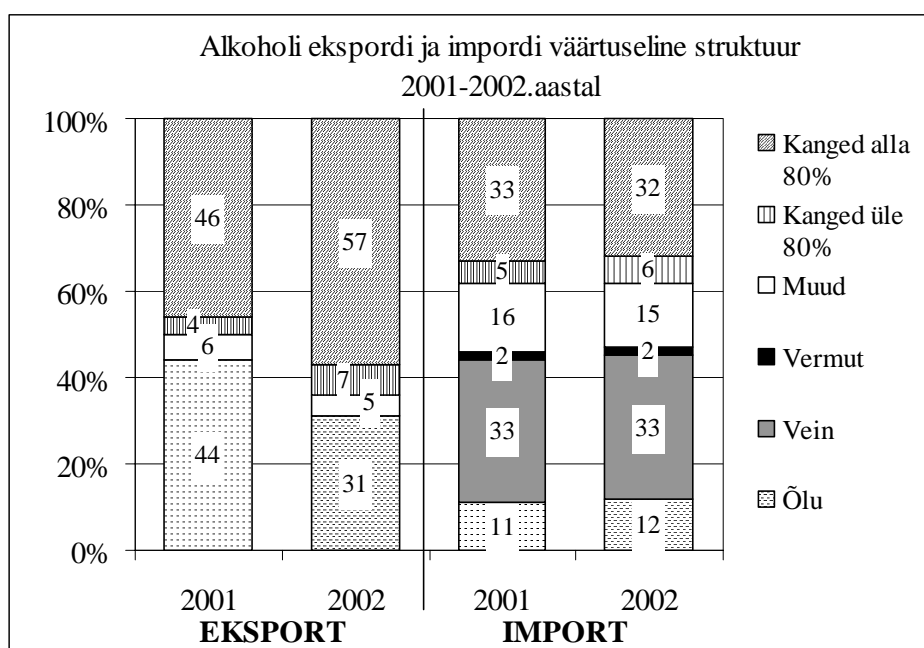
Võrreldes 2001. aastaga kasvas alkoholsete jookide eksport rahalisel väärtuses 2002. aastal 28% ulatudes 189 miljoni kroonini (Tabel 2). Alkoholsetest jookidest eksporditakse enam kangeid alkoholseid jooke kangusega alla 80% (57% alkoholsete jookide ekspordisummast) ja õlut (31%). Võrreldes 2001. aastaga vähenes õlle osakaal ekspordis mullu 6%. Oluliselt suurenes (98%) kangusega üle 80% etüülalkoholi (piirituse) eksport rahalisel väärtuses ulatudes 13,2 miljoni kroonini.

2002. aastal langes alkoholsete jookide koguseline ekspordi maht 4% võrra. Ekspordi mahu langust tervikuna on põhjustanud õlle ekspordi langus 13% võrra. Õlle eksport oli viimati nii väike (alla 15 mln liitri) 1998. aastal, vahepealsetel aastatel oli see suurem. Teistes alkoholsete jookide gruppides on ekspordi maht kasvanud. Kangete (kuni 80%) alkoholsete jookide osas on ekspordi maht kasvanud viie aasta jooksul pidevalt ning lõppenud aastal kasvas ligi 1/3 võrra. Piirituse eksport langes 1999. aastal langes 2000 liitrini, kuid alates 2000. aastast on väljaveetavad piirituse kogused pidevalt suurenenud ning 2002. aastal suurenes piirituse müük välisturule 1/4 võrra. Alkoholsete jookide peamisteks eksporditurudeks olid Läti ja Leedu. 2002. aastal suurenes Leedu osakaal lahjade alkoholsete karastusjookide ekspordis ning Läti osakaal piirituse ekspordis tõusis 98%-ni. Suurenes ka kangete alkoholsete jookide (kuni 80%) eksport USA-sse (2001.a 4%, 2002.a 10%).

2002. aastal oli kangete alkoholsete jookide ekspordi struktuur enam-vähem sama, mis eelneval aastal. Kõige rohkem eksporditi viina (72%) ja likööri (14%). Peamisteks viina ekspordimaadeks olid Balti riigid ja USA. Nendesse riikidesse eksporditav kogus moodustas 96% viina ekspordist, kusjuures 45% viinast eksporditi Lätti, 38% Leetu ja 13% USA-sse.

Kääritatud jooke eksporditi põhiliselt Leetu (74%) ja Lätti (24%). Piiritust müüdi Lätti (98%) ja Iisraeli (2%).

Joonis 1

Tabel 2

Alkohoolsete jookide rahaline põhieksport ja -import ning
eksporti- ja impordihinnad 2000-2002

	Hind, kr/l			Summa, tuh kr			
	2000	2001	2002	2000	2001	2002	2002/01 +/- %
EKSPORT							
Õlu	3.72	3.80	3.97	59923,0	64333,0	58106,8	-9,7
Viinamarjavein	68.50	40.65	20.70	69,0	363,0	460,1	26,7
Vermut	x	120.30	x	x	4,0	0,0	-100,0
Muud kääritatud joogid	14.70	9.82	9.55	691,0	8465,0	9039,4	6,8
Etüülalkohol kangusega >80%	5.75	7.23	10.40	846,0	6663,0	13217,5	98,4
Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80%	54.86	50.65	24.76	35217,0	67369,0	108185,5	60,6
EKSPORT KOKKU	x	x	x	96747,0	147197,0	189009,3	28,4
IMPORT							
Õlu	8.58	9.30	8.06	60069,0	65891,0	83778,0	27,1
Viinamarjavein	28.00	29.93	30.77	189824,0	198243,0	218471,9	10,2
Vermut	20.61	26.71	27.15	18695,0	12043,0	11870,5	-1,4
Muud kääritatud joogid	12.19	11.36	12.33	95236,0	94726,0	99140,4	4,7
Etüülalkohol kangusega >80%	9.63	10.24	9.83	13543,0	27178,0	41801,1	53,8
Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80%	169.55	142.60	56.75	186674,0	194604,0	213433,5	09,7
IMPORT KOKKU	x	x	x	564041,0	592685,0	668495,4	12,8

Tabel 3

Alkohoolsete jookide koguseline põhieksport ja -import 2000-2002
(1000 liitrit, ESA andmed)

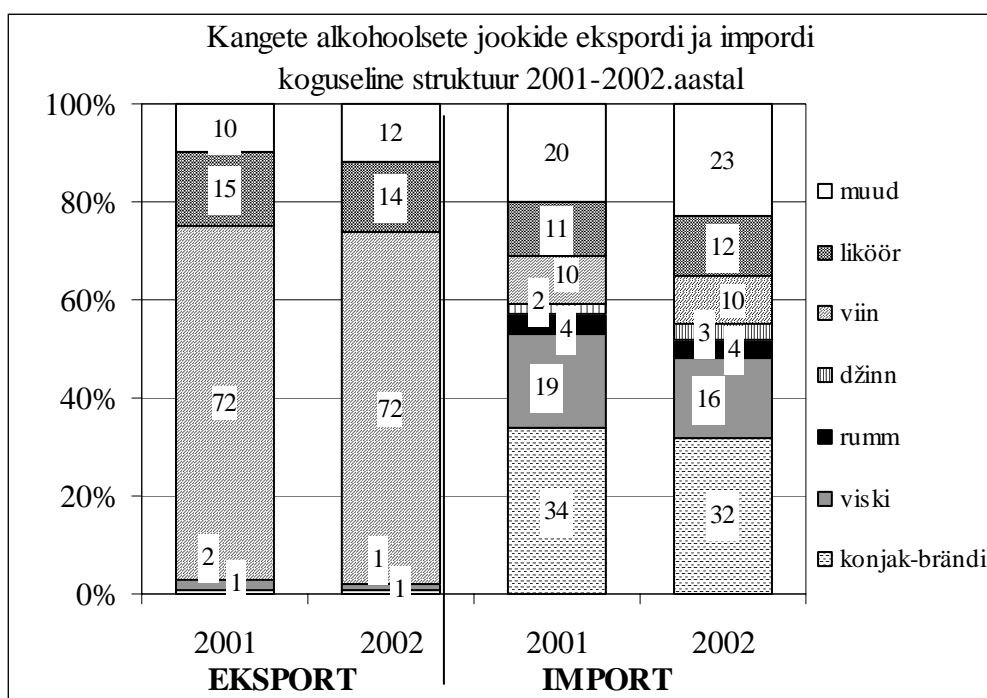
	2000	2001	2002	2002/2001, %
EKSPORT				
Õlu	16058,0	16922,0	14648,4	-13,4
Viinamarjavein	1,0	9,0	22,2	146,7
Vermut	0	0	0	0
Muud kääritatud joogid	47,0	862,0	946,9	9,8
Etüülalkohol kangusega üle 80%	163,0	1019,0	1270,3	24,7
Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80%	1605,0	3325,0	4369,2	31,4
IMPORT				
Õlu	7002,0	7086,0	10397,7	46,7
Viinamarjavein	6780,0	6623,0	7100,3	7,2
Vermut	907,0	451,0	437,2	-3,1
Muud kääritatud joogid	7812	8339,0	8040,0	-3,6
Etüülalkohol kangusega üle 80%	1563,0	2950,0	4254,4	44,2
Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80%	2753,0	3412,0	3761,1	10,2

Tabel 4

Kangete alkoholsete jookide koguseline põhieksport ja -import 2000-2002
(1000 liitrit, toodetele märgitud alkoholisisaldusega, ESA andmed)

	2000	Struktuur 2000, %	2001	Struktuur 2001, %	2002	Struktuur 2002, %
EKSPORT						
Kokku kanged alk.joo- gid kangusega alla 80%	1605,0	100	3325,0	100	4369,2	100
sh konjak ja brändi	3,0	0,2	20,0	1	32,2	1
viski	55,0	3,4	51,7	2	50,6	1
rumm	0	0	1,2	0	0	0
džinn	8,0	0,5	8,5	0	7,1	0
viin	1225,0	76,3	2391,0	72	3162,0	72
liköör	262,0	16,3	508,1	15	605,6	14
muud	52,0	3,2	344,5	10	511,7	12
IMPORT						
Kokku kanged alk.joo- gid kangusega alla 80%	2753,0	100	3412,0	100	3761,0	100
sh konjak ja brändi	1052,0	38,2	1153,9	34	1211,0	32
viski	755,0	27,4	636,6	19	596,8	16
rumm	160,0	5,8	148,8	4	163,0	4
džinn	92,0	3,3	86,8	2	96,0	3
viin	248,0	9,0	330,2	10	383,4	10
liköör	168,0	6,1	362,0	11	460,0	12
muud	278,0	10,1	693,6	20	850,8	23

Joonis 2

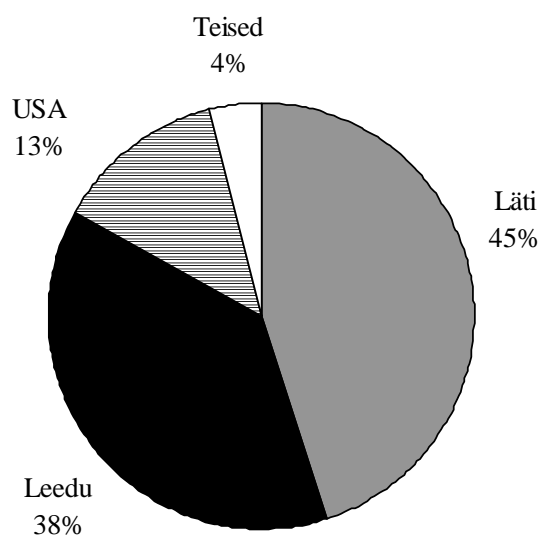
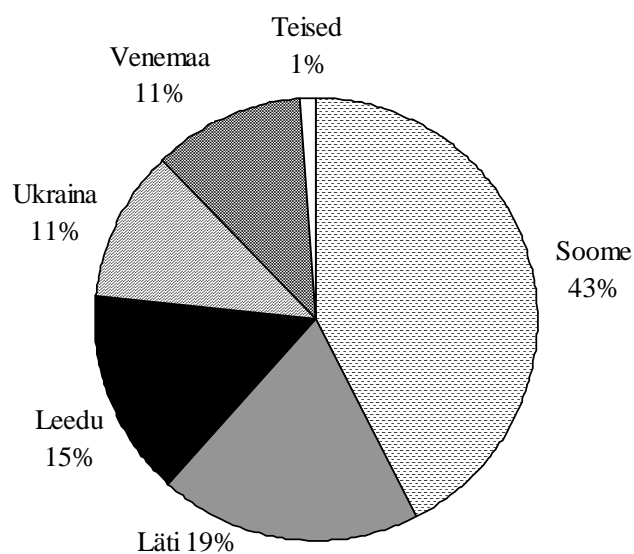
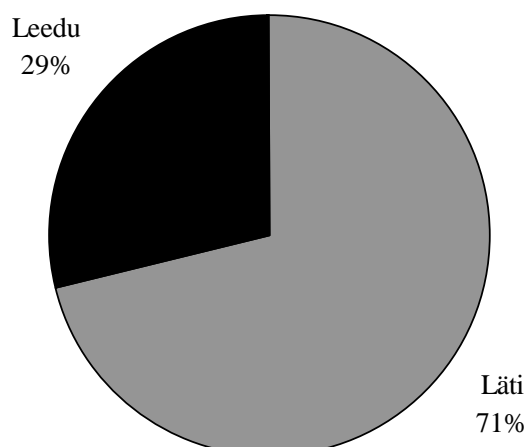
Tabel 5

Alkoholsete jookide ekspordi struktuur riigiti, %

Õlu	Etüülalkohol kangusega üle 80%	Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80%	Muud kääritatud joogid
1998-14282 tuh l	1998-2593 tuh l	1998-652 tuh l	1998-970 tuh l
1999-17465 tuh l	1999-2 tuh l	1999-703 tuh l	1999-478 tuh l
2000-16058 tuh l	2000-163 tuh l	2000-1605 tuh l	2000-47 tuh l
2001-16922 tuh l	2001-1019 tuh l	2001-3325 tuh l	2001-862 tuh l
2002-14648 tuh l	2002-1270 tuh l	2002-4369 tuh l	2002-947 tuh l
Läti 67	Läti 98	Läti 44	Leedu 74
Leedu 28	Iisrael 2	Leedu 34	Läti 24
Soome 4		USA 10	Teised 2
Teised 1		Soome 7	
		Teised 5	

Joonis 3

Viina, likööri ja muude piiritusjookide ekspordiriigid 2002. aastal

viin 3162 tuh l**liköör 606 tuh l****muud piiritusjoogid 512 tuh l**

2002. aastal kasvas alkoholsete jookide rahaline **import** 13% ja ulatus kuni 668,5 miljoni kroonini. Nagu eelneval aastal, moodustasid ka 2002. aastal 1/3 impordist viinamarjaveinid, 1/3 kanged alkohoolsed joogid ja 1/3 teised alkohoolsed joogid.

Koguseliselt suurenes teistest rohkem õlle import (47%), kusjuures kolm aastat järjest (1999.-2001.a) püsis õlle import enam-vähem samal tasemel. Piirituse import, mis on kasvanud kolm aastat järjest, suurenes mullu 44%. Viinamarjaveinide sissevedu ei ole viie aasta jooksul oluliselt muutunud ning 2002. aastal suurenes see 7%.

Nii nagu 2001. aastal, oli ka vaadeldaval aastal Eesti oluliseks partneriks alkoholsete jookide importimisel Soome. Mullu vähenes Soome osakaal **õlle** impordis 23%-punkti võrra, kuid vaatamata sellele jäi ta ikkagi õlle suurimaks sissetoojaks Eestisse. Õlle impordis suurenes Ukraina osatähtsus, tõustes 2%-lt 2001. aastal kuni 19%-ni 2002. aastal. 4%-punkti võrra vähenes eelmisel aastal **Tšehhi** osatähtsus. Soome oli esikohal ka **piirituse** impordis (70% koguimpordist) ning hõlmas ligi poole lahjade karastavate alkoholsete jookide sisseveost. Mullu imporditi **karastavaid alkohoolseid** jooke koguseliselt 3,6% vähem kui 2001. aastal. Esmakordselt langes nende jookide import lõppenud aastal. Siidreid toodi sisse 1,6 mln liitrit,

Tabel 6

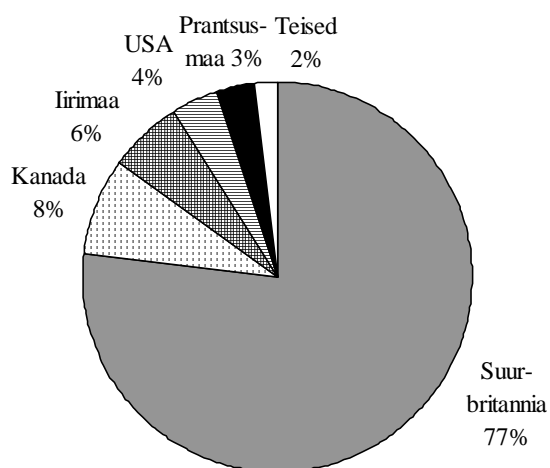
Alkoholsete jookide koguselise impordi struktuur riigiti, %

Õlu		Viinamarjavein		Vermut	
1998-8579	tuh l	1998-6829	tuh l	1998-1080	tuh l
1999-7123	tuh l	1999-6496	tuh l	1999-713	tuh l
2000-7002	tuh l	2000-6780	tuh l	2000-907	tuh l
2001-7086	tuh l	2001-6623	tuh l	2001-451	tuh l
2002-10398	tuh l	2002-7100	tuh l	2002-437	tuh l
Soome	52	Prantsusmaa	15	Itaalia	51
Ukraina	19	Hispaania	14	Holland	27
Leedu	6	Itaalia	13	Aserbaidžaan	17
Venemaa	6	Bulgaaria	8	Prantsusmaa	2
Saksamaa	5	Ungari	7	Saksamaa	2
Tšehhi	4	Läti	7	Ungari	1
Teised	8	Saksamaa	7		
		Teised	29		

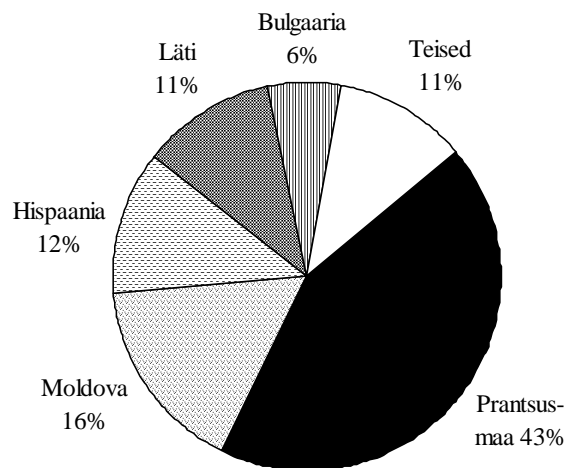
Etüülalkohol kangusega üle 80%		Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80%		Muud kääritatud joogid	
1998-1622	tuh l	1998- 4225	tuh l	1998-3314	tuh l
1999-574	tuh l	1999-2522	tuh l	1999-7179	tuh l
2000-1563	tuh l	2000-2753	tuh l	2000-7812	tuh l
2001-2950	tuh l	2001-3412	tuh l	2001-8339	tuh l
2002-4254	tuh l	2002-3761	tuh l	2002-8040	tuh l
Soome	70	Suurbritannia	19	Soome	48
USA	16	Prantsusmaa	16	Bulgaaria	17
Prantsusmaa	13	Soome	12	Belgia	7
Holland	1	Saksamaa	11	Holland	7
		Moldova	5	Taani	7
		Venemaa	5	Hispaania	5
		Holland	5	Teised	9
		Teised	27		

Kangete alkoholsete jookide impordiriigid 2002. aastal

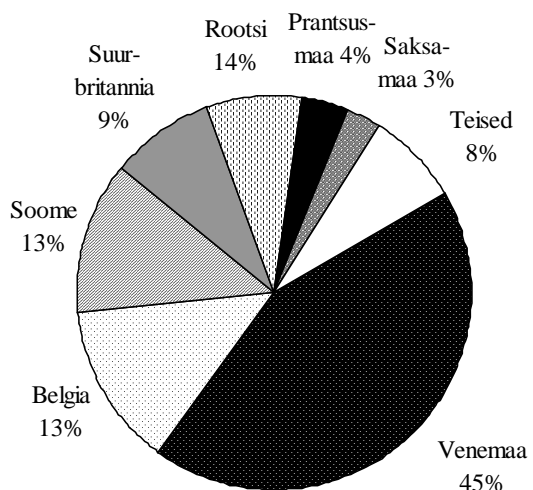
viski 597 tuh l

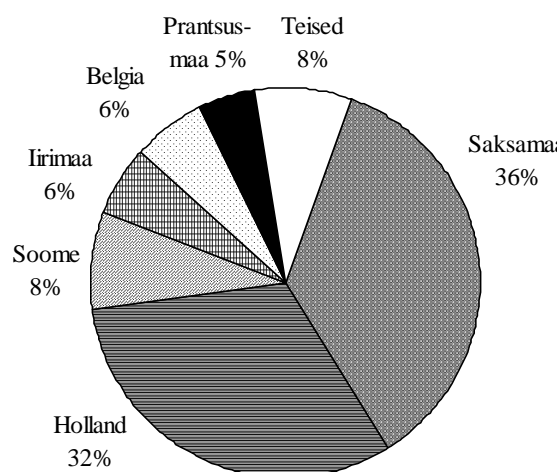
konjak-brändi 1211 tuh l

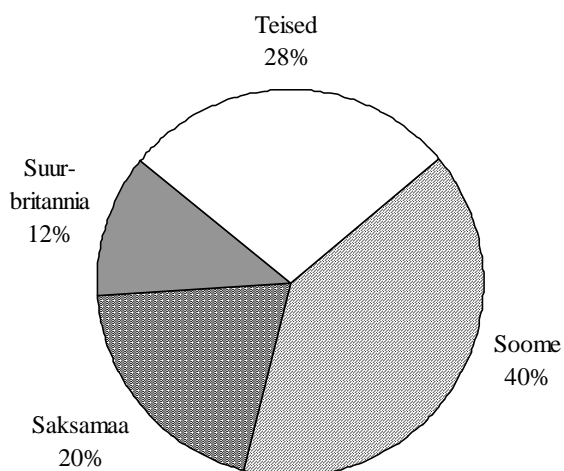
viin 383 tuh l

liköör 460 tuh l

muud päiritusjoodid 851 tuh l

mis moodustas 20% muude lahjade alkoholsete jookide impordist. Suurem osa siidreid imporditi Soomest.

Veine on endiselt enam-vähem võrdsetes kogustes sisse toodud Prantsusmaalt (15%), Hispaaniast (14%) ja Itaaliast (13%). 2002. aastal imporditi veine ka Bulgaariast, Ungarist ja Saksamaalt, kuid olulisemate impordiriikidega võrreldes poole väiksemates kogustes.

Vermuti impordis oli esikohal Itaalia (51%), teisel Holland (27%) ja kolmandaks importivaks riigiks Azerbaidžaan (17%). Vermuti import on viimase viie aasta jooksul pidevalt vähenenud ning 2002. aastal toodi seda võrreldes 1998. aastaga sisse poole väiksemates kogustes.

Kangete alkoholsete jookide sisetoodavad mahud on suurenenud alates 2000. aastast. Nende jookide impordi struktuur püsis 2002. aastal sama, mis eelneval aastal ning esikohal oli konjak. Suurimateks konjaki tarnijateks olid Prantsusmaa (43%) ja Moldova (16%). Viski, mida imporditi 597 tuhat liitrit, oli kangete alkoholsete jookide impordis teisel kohal. Valdav osa sellest kogusest (77%) toodi Suurbritanniast. Olulisuselt teiseks viski impordiriigiks oli Kanada (8%). Likööri toodi sisse peamiselt Saksamaalt ja Hollandist.

Viina impordis oli esikohal Venemaa (45%). Venemaale järgnesid Belgia ja Soome enam-vähem võrdsete osakaaludega, vastavalt 14% ja 13%.

TARBIMINE

Alkoholsete jookide **jaekäive** ulatus ESA andmetel kehtivates hindades 2002. aastal 2,4 miljardi kroonini, mis on võrdne eelmise aasta alkoholsete jookide ja tubakatoodete summaarse jaekäibega.

Bilansimeetodil arvatud alkoholsete jookide **müük** on alates 2000. aastast suurenenud. 2002. aastal oli alkoholsete jookide müük elaniku kohta kõigis tootegruppides suurem kui 2001. aastal. Ühe elaniku kohta müüdi 10,07 liitrit kanget alkoholi, millest 74% moodustas viin ja 13% konjak. Veinide müük kasvas 1 liitri võrra ja ulatus 7,5 liitrini (2001.a 6,5 liitrit). Õlut müüdi 72 liitrit ja lahjasid alkoholseid jooke 11 liitrit ühe elaniku kohta. Alkoholsete jookide müügis vähenes 2002. aastal õlle osakaal, kuid suurenesid kange alkoholi ning lahjade alkoholsete karastusjookide osakaalud.

Tabel 7

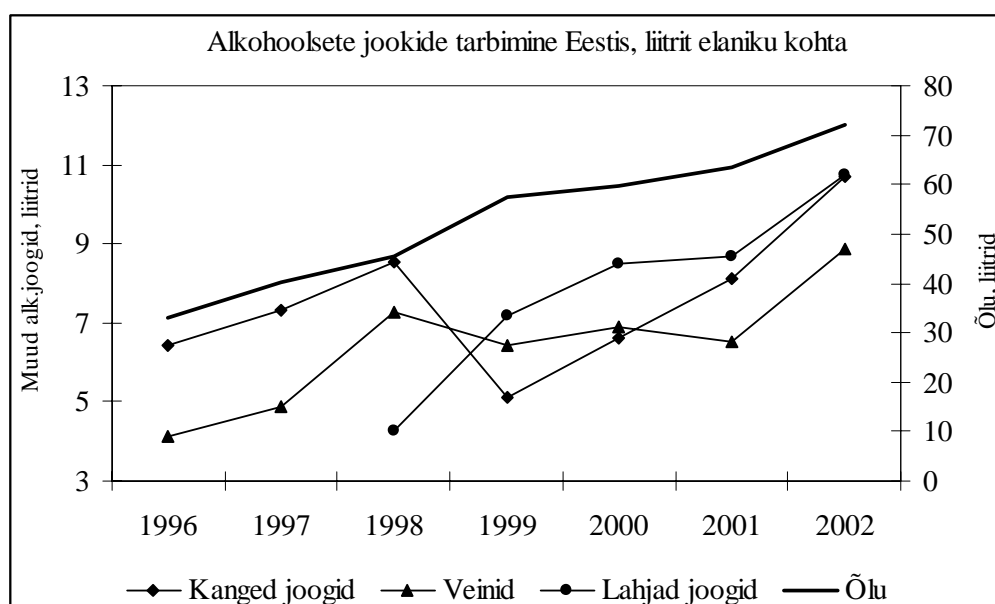
Alkoholsete jookide müügi struktuur*
(müük ühe elaniku kohta aastas, liitrites)

	1966	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Kanged alkohoolsed joogid	6,44	7,33	8,52	5,12	6,6	8,1	10,07
sh osakaal %-des:							
viin	71	70	66	64	67	74	74
konjak	6	6	10	16	13	11	13
viski	5	8	10	6	7	4	4
liköör	10	9	7	5	6	7	6
muud	8	7	7	9	7	4	3
Veinid ja šampanja	4,12	4,88	7,29	6,41	6,9	6,5	7,5
Õlu	33,2	40,3	45,6	57,4	59,9	63,6	72,25
Lahjad alkohoolsed karastusjoogid	...	...	4,26	7,19	8,5	8,7	10,74

* Arvatud bilansimeetodil (müük = tootmine + import - eksport)

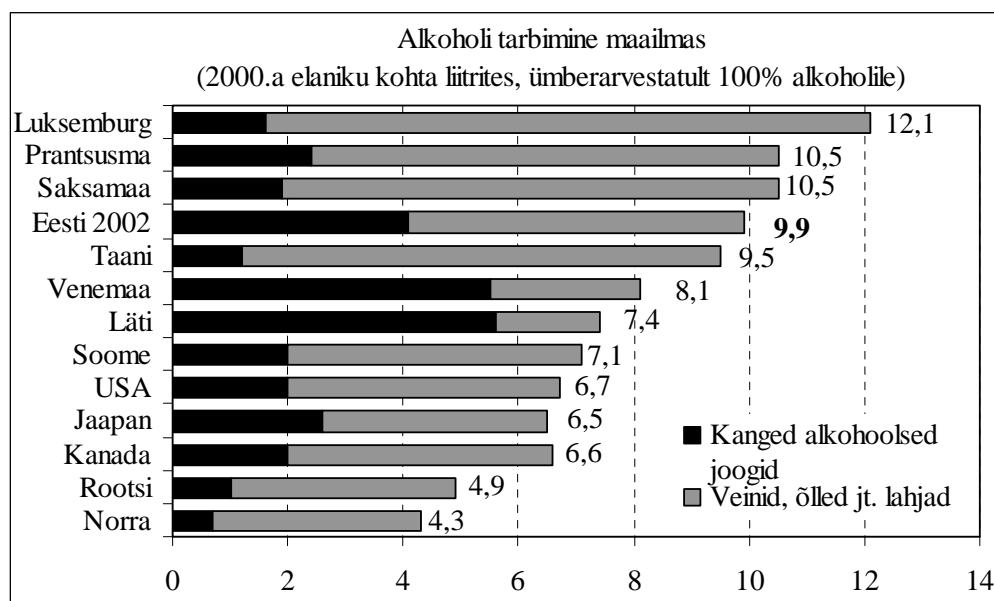
2002. aastal **tarbiti** Eestis statistiliste andmete alusel 9,9 liitrit legaalset **absoluutalkoholi** ühe elaniku kohta ja 11,9 liitrit ühe täiskasvanud (alates 15-eluastast) elaniku kohta. Arvestades ka illegaalse alkoholi tarbimist ulatus absoluutalkoholi tarbimine eelmisel aastal kokku 10,9 liitrit ühe elaniku kohta ja 13,1 liitrit ühe täiskasvanud elaniku kohta. Kui toodud näitajatest maha võtta turistide ostud (kauplustest), mis 2002. aastal oli absoluutalkoholina 0,6 liitrit ühe elaniku kohta ehk 0,7 liitrit ühe täiskasvanud elaniku kohta, siis tarbisid Eesti elanikud 2002.a 10,3 liitrit või 12,4 liitrit absoluutalkoholi. See ei sisalda eestlaste alkoholi ostusid välismaal ega turistide alkoholi tarbimist Eesti toitlustusasutustes. Möödunud aastal müüdi siseturul 94% õlle kodumaisest toodangust, 66% Eestis toodetud kangetest alkoholsetest jookidest, 84% lahjade alkoholsete jookide ja 99% kohalikust veinitoodangust.

Joonis 5

Tuginedes 2000. aasta andmetele ning võrreldes Eestit teiste riikidega (tabel 8), võib öelda, et Eestis on absoluutse alkoholi tarbimine ühe elaniku kohta ligilähedane Läti ja Soomega. See on väiksem kui Prantsusmaal, Saksamaal ja Taanis, kuid suurem kui Rootsis või Norras.

Joonis 6

Allikas: Suomen tilastollinen vuosikirja 2002, Suomen virallinen tilasto

HINNAD SISETURUL

Eesti Konjunktuuriinstituut viib alates 2002. aasta maist läbi regulaarselt (kord kvartalis) kohalike alkoholitoodete hinnavaatlusi Eesti suuremate linnade kauplustes. **Viinade** hinnad on jagatud kolme hinnaklassi. Madalama hinnaklassi viinade jaehinnad Eestis keskmiselt kõikusid 2002. aastal 51.61 ja 54.91 krooni vahel 0,5-liitrise pudeli kohta. Aasta lõpus ja 2003. aasta veebruaris olid madalama ja kõrgema hinnaklassi viinad mõnevõrra odavamad kui mais-augustis (tabel 8). Keskmise hinnaklassi viinad püsisid 2002. aasta jooksul suhteliselt stabiilsena.

Tabel 8

Eesti alkoholitoodete keskmised jaehinnad kauplustes august 2002 – veebruar 2003

	Klaas- pudeli suurus	Eesti keskmine hind, kr				Muutus nov.2002/ mai 2002, %
		Mai 2002	Aug. 2002	Nov. 2002	Veebr. 2003	
Eestis keskmiselt						
Viinad (maitsestatamata)						
Madalam hinnaklass	0,5 l	54.31	54.91	51.61	53.24	-5,0
Keskmine hinnaklass	0,5 l	69.85	67.80	70.49	69.31	0,9
Kõrgem hinnaklass	0,7 l	152.76	151.10	148.41	149.06	-2,9
Liköörid						
Marjaliköörid	0,5 l	53.98	53.82	53.44	53.74	-1,0
Kanged liköörid	0,5 l	94.90	96.07	94.66	95.71	-0,3
Kreemliköörid	0,5 l	76.90	77.73	76.53	75.59	-0,5
Džinnid	0,5 l	75.16	74.52	75.53	74.75	0,5
Õlled						
Lahja õlu <6%	0,5 l	9.67	9.64	9.26	9.38	-4,2
Kange õlu >6%	0,5 l	10.14	9.87	9.35	9.88	-7,8
Siidrid	0,33 l	10.20	10.28	9.91	9.90	-2,8
Marjaveinid	0,5 l	28.07	30.47	28.72	29.16	2,3
Tallinnas keskmiselt						
Viinad (maitsestatamata)						
Madalam hinnaklass	0,5 l	56.00	56.00	55.67	54.63	-0,6
Keskmine hinnaklass	0,5 l	71.55	66.26	72.29	72.55	1,0
Kõrgem hinnaklass	0,7 l	161.97	151.97	153.67	155.00	-5,1
Liköörid						
Marjaliköörid	0,5 l	54.69	54.41	55.27	55.46	1,1
Kanged liköörid	0,5 l	93.82	93.82	97.67	97.00	4,1
Kreemliköörid	0,5 l	78.33	79.22	78.00	76.11	-0,4
Džinnid	0,5 l	76.50	76.50	77.33	77.33	1,1
Õlled						
Lahja õlu <6%	0,5 l	9.55	9.81	9.59	9.52	0,4
Kange õlu >6%	0,5 l	10.35	10.43	9.95	10.00	-3,9
Siidrid	0,33 l	10.27	10.27	10.07	10.07	-2,0
Marjaveinid	0,5 l	30.71	31.76	31.78	32.18	3,5

Likööride hindasid on samuti vaadeldud kolme tootegrupi: marja-, kangete ja kreemlikööri kohta eraldi. Marja- ja kangete likööri hinnad olid 2002. aasta jooksul enam-vähem samal tasemel, kreemlikööri hinnad olid aasta lõpus ja 2003. aasta veebruaris madalamad kui eelmise aasta kevad-sügisel perioodil.

Eestis toodetud **džinnide** 0,5-liitrise pudeli hind muutus möödunud aasta jooksul vähe.

Õlle hinda vaadati eraldi lahja ja kange õlle osas. Nii lahja kui kange õlle jaehind oli aasta lõpus madalam kui varasematel kuudel. 2003. aasta veebruaris õlle hind tõusis, kusjuures lahjal õllepõhisele vähem kui kangel.

Sarnaselt mitmete teiste alkoholsete jookide hindadega oli ka **siider** kauplustes 2002. aasta lõpus odavam kui sama aasta mais ja augustis.

Kohalike **marjaveinide** hinnad olid kõrgeimad augustis, langedes aasta lõpuks jällegi 28-29 krooni piiridesse 0,5-liitrise pudeli kohta.

2002. aastal olid kõikide alkoholsete jookide jaehinnad Tallinnas üldjuhul kõrgemad kui mujal Eestis, erandeid oli vaid üksikute toodete osas üksikutel kuudel.

Eesti Konjunktuuriinstituudi rahvusvahelise hinnavaatluse andmetel on õlle hind Tallinnas kõrgem kui teistes hinnavaatluses osalevate EL kandidaatriikide pealinnades (tabel 9) ning odavam kui Põhjamaades, kuid enam-vähem samal tasemel kui Amsterdamis ja Berliinis. Viina hinnas on vahed kandidaatriikide ja EL liikmesriikide vahel suuremad, sest aktsiisimäärade vahe on suurem. Eesti viina hind on mõnevõrra kõrgem kui Lätis, Leedus ja Tšehhis, kuid madalam kui Poolas.

Tabel 9

Õlle ja viina hinnad Euroopa pealinnade supermarketites, kroonides 2002–2003
(kuu esimese nädala seisud)

Pealinn	Õlu hele, 4,3-4,7%, 0,5 l				Viin 38-40%, 0,7-0,75 l			
	Juuni 2002	Sept. 2002	Dets. 2002	Märts 2003	Juuni 2002	Sept. 2002	Dets. 2002	Märts 2003
Tallinn	9.50	9.83	9.30	9.43	76.65	81.40	91.67	82.70
Riia	7.51	5.82	5.66	6.17	80.25	81.81	89.81	73.79
Vilnius	8.11	8.11	8.11	8.11	71.28	70.83	71.34	71.34
Varssav	9.70	8.49	x	7.90	142.48	123.64	x	99.35
Praha	4.19	4.66	4.42	4.12	44.70	69.31	57.81	68.30
Helsingi	27.02	27.02	27.02	27.02	327.01	322.32	322.32	322.32
Amsterdam	9.98	9.23	x	11.11	199.70	186.32	x	x
Stockholm	x	19.01	15.38	14.40	x	333.12	281.90	280.65
Berliin	x	x	x	9.54	x	x	x	108.59

KOKKUVÕTE

Käesolevas ülevaates on kasutatud Eesti Statistikaameti tootmise ning väliskaubanduse andmeid, ettevõtete tootmise ja siseturu müügi andmeid ning Eesti Konjunkturiinstituudi kaupluste vaatluste tulemusi. Andmete analüüs näitas, et võrreldes 2001. aastaga kasvas 2002. aastal nii alkohoolsete jookide tootmine, eksport, import kui tarbimine. Alkohoolsete jookide väliskaubanduse bilanss oli endiselt negatiivne, kuid see vähenes.

Toodangu maht kasvas enamikes alkohoolsete jookide gruppides. **Eksport** kasvas rahalises väärtuses ja seda eelkõige kangete alkohoolsete jookide osas. Koguseline eksport mõnevõrra langes. **Import** suurenes nii rahalises väärtuses kui ka koguseliselt. Eelkõige suurenes kangete alkohoolsete jookide ja õlle sissevedu.

Eelneva aastaga võrreldes suurenes kõikide alkohoolsete jookide **tarbimine**, mida näitab ka jaekäibe kasv. Teiste riikidega võrreldes on Eesti alkohoolsete jookide tarbimine ligilähedane Läti ja Soome tasemega.

2002. aastal olid alkohoolsete jookide **keskmised hinnad** üle Eesti mõnevõrra madalamad kui Tallinnas ning aasta lõpus paljude alkoholitoodete hinnad langesid.